

Henrik Ibsen död.

Samtidens största dramatiska författare, normannen Henrik Ibsen, afled i onsdags eftermiddag förliden vecka i Kristiania. Han föddes den 20 mars 1828 i Skien, där hans fader var köpmän. Vid sexton års ålder blef han apotekselev i Grimstad och läste sedan på studentexamen vid en s. k. studentfabrik samt blef när han tog sina examina underkänd i grekiska och matematik. Han inlämnade sig därifrån aldrig vid universitetet, och den store diktern hade således ej hvard man kallar akademisk bildning, såvida man ej vill tillfråka honom det, att han 1877 promoverades till hedersdoktor vid Upsala universitet.

Hans debutarbete, Cathina, som uppfördes 1850, inbringade honom hvarken guld eller ära. Icke desto mindre förtjor han ihärdigt att kämpa sig fram. 1863 emnade han Norge i frivilligt landsflykt, sedan han förfäddes för att utöfna diktaregaget och resistentium af stortinget, och återvände ej förrän 1891 till Norge för att bosätta sig där. Det var med det stora idedramat "Brand", som han blef berömd. Det utkom i mars 1866. Den stora skapningskraften med dess skarpa psykologiska analys och formfullhållande skönhet gjorde medens lycka. Fyra stora upplagor gingo ut på ett år. Två månader efter det diktet blef offentliggjord, erhöj Ibsen diktargaget af stortinget.

Sedan han segrande brutit sig igenom med "Brand", fick hans diktning mera schvung än förut och nu följde "Peer Gynt", det andra af hans förnämsta mästerverk. Utom det stora världshistoriska dramat "Kejser och Galiler" har han sedan uteslutande skrivit autidrammer af det slag, hvarmed han gjorde början i "Kjærlighedens Komedie". Hvarj och ett af dessa har mottagits icke blott i Norge utan äfven i alla kulturländer med stegrad beundran och liflig diskussion af de samhällsproblem, som behandlats i de olika dramerna. Dessa äro: "De unge Forbandt" (1869), "Samfundets Stötter" (1877), "Ett Dukkehjem" (1879), "Gjengangere" (1881), "En folkefende" (1882), "Vildanden" (1884), "Rosmersholm" (1886), "Fruen fra Havet" (1888), "Hedda Gabler" (1890), "Bygmester Solnes" (1892), "Lille Eyolf" (1894), "John Gabriel Borkman" (1896) och hans sista verk "Naar vi döde vaagner" (1899).

Dessutom utgaf han 1871 en samling lyriska och episka dikter, som han skrivit i sin ungdom.

Om dramatikern af anses som den mest fulländade yttringen af den diktande konsten, så måste Ibsen ovilkörligen anses som samtidens störste diktare. Ty hans plats inom dess dramatik var obestridt och ouppnådd. Ingen skandinavisk diktare — med undantag af Hans Christian Andersen — har haft så stort inflytande på samtidens diktning och tänkande, och i världslitteraturen står Henrik Ibsen sida vid sida med de störste andarne.

Den skrämda satir och tröstlösa pessimism, som genomgär hans diktkonst, ha ej varit ägnade att göra honom populär i vanlig mening; men beundran för hans snille är allmän och långt före sin död erhöj han ett ofantligt anseende äfven i sitt hemland. Detta har honom mer än någon annan — att tacka för ett rykte, som det anars ej skulle ha uppnått. Genom Ibsen har norsk litteratur kommit till heders i världen, mera än någon annan skandinavisk.

Omdömena om hans diktkonst äro olika, och han befinner sig ännu alltför nära vår tid för att ett allmänt och opartiskt skäl kunna bildas. Därom är man emellertid ense, att han som dramaturg är en hittills öfverträffad mästare i psykologisk analys, naturlig dialog och scenisk teknik, och att hans arbeten utöfva ett väldigt inflytande på både Norge och utlandets moderna dramatiska litteratur.

Till sitt lefnadsstätt var Ibsen ytterst enkel, anspråkslös och tillbakadragen. Den beundrade uppmärksamheten generade honom och han undvek den så mycket som möjligt. Vid offentliga tillställningar, som han nödgades vara med om, kunde han aldrig förmås att hålla tal. Han endast munnade ett förläget "tack!"

Den enda personliga läfänga han visade yttrade sig i dräkten. Han var alltid omsorgfullt och elegant klädd och omvick ängsligt det snilllets värde, som så många andra mindre förtjattare snobba med.

Vid sin död efterlämnade den äldriga diktaren hustru och en son. Hustrun var prästdotter, född Thoresen, från Bergen, och styvdotter till förlärtarinnan Magdalene Thoresen. De gifte sig 1858. Sonen dr Sigurd Ibsen är gift med Björnstjerne Björnsons äldsta dotter Berghot.

Kung Håkon sände genast vid mottagandet af underrättelsen om Ibsens död i onsdags eftermiddag en egenhändig skrivelse till fru Ibsen och uttryckte sitt och drottning Mauds deltagande samt betedade, att den förnämde liden genom den store diktarens bortgång kändes djupt både af det norska folket och långt utom landets gränser.

Vid stortingets möte samma dag meddelade presidenten dödsbudet, som sköddes stående af de församlade.

Alla teatrar voro stängda i onsdags kväll i anledning af dödsfallet. Förlärtareföreningen hade låtit lägga en väldig lagerkrans vid Ibsens staty, hvilken, som bekant, är rest vid sidan af Björnsons utanför Nationaltheatret.

Nationens begrafning kommer att försiggå efter stortingets anordning och på norska statens bekostnad.

EDMONTON. Bankerna i Edmonton hafva öfverenskommit att öppna ett "clearing-house" den i juli.

MADAME ALBANI, den berömda sångerskan, har köpt ett större stycke färländ i Daysland, Alberta.

TVÅ FLICKOR ihjälbrända. Från Neudorf, Sask., meddelas att under en präriebrand en spårig flicka, dotter till farmaren Nibergall, samt deras barnpiga, blifvit ihjälbrända. Flickorna sökte släcka elden, då deras kläder blevo antända, med nämnda olyckliga påföljd.

NEW ONTARIO beskrives vara ett rikt och löfande framtidsland för jordbrukare. Distriktet är ännu skogbetäckt, timmerskogen är dock borttagen, men jordmännen säges vara af den ypperligaste beskaffenhet. New Liskard benämnes distriktets "Winnipeg på grund af sitt läge som distributionspunkt.

SKULLE LÄRA HUNDEN simma, men kunde ej konsten själf. Härom dagen inträffade en sorglig olyckshändelse i Montreal, i det Mr. Samuel Taylor, en muskläffare, under det han stod på en af kalklagerna och roade sig med att locka sin hund ut i vattnet för att lära honom simma, i sin iver rådde ramla i sjön och drunknade, innan hjälp hann anlända.

HINDUERNA fingo ej landstiga. Hagenbecks berömda cirkus och menageri befinner sig i. n. på en tourné genom Amerika. En del hinduer, som befunno sig i hans sällskap, hafva ej tillåtits att resa genom Canada, mycket mindre uppträda. Man kan med skäl fråga om invandringslagarna äro strängare i Förenta Staterna än i Canada!

SEGRAREN VID MARATHON "Kroont". Mr. Wm. Sherring, som tog första priset vid Marathonloppningen i Athen, har blifvit utnämnd till kontrollör för mätt, mål och vikter i sin hemstad Hamilton, Ont.

Sherring säger sig ej ämna deltaga i några täflingar vidare, utan hvilat på de lagrar han vunnit, samt i stället oledadt ägna sig åt sin syssla att kröna Hamilton-borrens vikter och mätt. Huru tannan torde han också kunna tjäna som ett godt föredöme.

En privatsubskription på \$3,600, en donation på \$500 från Ontarioplegislaturen, samt \$1,000 som behållning af de täflingar, som anställdes till hans ära, har dessutom öfverlemnats till honom.

CANADAS HANAEL på Japan borde kunna upparbeta åtskilligt, anser Japans generalkonsul här i landet, Mr. Nasse. Japaneserna börja äfven i sitt lefnadsstätt lägga sig till med västerländska fasoner, erkännerligen smörgåsaftning. Men hvetebullar och smör är dyrt i Japan, under det det är billigt, därför skulle Canada sända sitt hvetemel och smör till Japan och erhålla till i utbyte. På detta sätt skulle en god handel mellan länderna uppstå.

ELEKTRISKA SMÄLTNINGSPROBLEMET i Canada. Med anledning af de lyckliga experiment med smältning af järn på en elektrisk väg, som Dr. Haanel på regeringens bestånd företagit vid järnverket i Soo, och hvilka grundats på i Sverige och af ingenjör Grönvall gjorda upptäckter, har regeringen beslutat föreställa en grundlig undersökning och uppmärksamhet af landets järnsmältfält. Sedan Stora Kopparbergs bolag gifvit ingenjör Grönvall order att bygga två elektriska smältugnar, för 10,000 tons produktion per år, anses det afgjordt, att den kommersiella sidan af problemet nu likaledes är löst, heter det i meddelande från Ottawa.

FORT WILLIAM. I lördags kväll vid 9-tiden instörtade Oglivie-bolagets stora ställeatorer, belägen vid Kamistagna River. I dessamma förvarades 350,000 bu, hvetet och 60,000 bu hafre. Genom hjälp från de andra elevatorerna lyckades man rädda omkring 80 procent af spannalet. Förlusten ansågs till \$250,000.

Anledningen till olyckan anses vara, att byggnaden på grund af sättning börjat glida af på grund. Elevatorerna uppfördes för tre år sedan och var mistan alltid följt med hvetet, rymmande en half million bushels.

SIR DANIEL McMILLAN, MANITOBAS LÖJTNANTGUVERNÖR

ÖFVERKÖRD af tåget blef en dag förliden vecka en körkär tillhörande Mr. Petersons "camp" af C. P. R. dubbespår.

EN GALIZISK ARBETARE blef i torsdags öfverkörd i Moose Jaw bangård af västgående expresttåget.

MR. JAMES J. HILL skall denna vecka besöka Ottawa för att personligen bevaka sina intressen i järnvägsutskottet. Han är inbjuden till bankett af canadensiska klubben.

LÖNERNÄR för domarna i den nyutstiftade appellrätten för provinserna Manitoba har bestämts till \$7,000 per år för presidenten domaren och \$6,000 för de tre öfriga domarna.

SORGLIGT. En farmare, Fred Hall i Morden, blef smittad af "glanders", hvaraf en af hans hästar var angripen, och afled under svåra plågor. Hans hustru har likaledes blifvit angripen af sjukdomen.

RÅLS FÖR G. T. P. 32 vagnar med 80-lbs. räls för Grand Trunk Pacific lossades förliden vecka i Portage la Prairie. C.N.R. bolaget har erhållit kontrakt på att frakta 50,000 tons för den nya banan innan den i september i år. Rälsen skeppas sjöledes till Fort William från stålverk i Förenta Staterna.

KENORA. Backus-Brooks, den bekanta sågverksfirman från Minneapolis, har köpt Kewatin Lumber Cos timmerland i Canada och är nu i färd med att uppföra ett stort sågverk i Kewatin, som skall sysselsätta 250 män.

Ett treligt svenskt bröllop flytta till Kenora, då Miss Hilma Lund och Mr. Oskar Sandström förenade sina öden med hvarandra. Vigseln förrättades i den Svenska Lutherska Bethesda-kyrkan af pastor Rochester.

De nygifva hafva bosatt sig på Agnes street.

Voliva, Dowie's antagonist i Zion City, säges fundera på att flytta till västra Canada och anlägga en koloni här, om domstolen gifver sitt utslag till förmån för Dowie.

WINNIPEG

MR. MARTIN LARSON med fru från Red Wing har under några dagar varit på besök hos sin svägerska, Mr. J. M. Kullander härstädes. Mr. Larson var mycket tilltalande af förhållandet här uppe, och instämmer i Mr. Jim Hills åsikter rörande framtidsmöjligheterna i dessa trakter.

Utlandet.

SVERIGE. Från Stockholm meddelas, att kronprins Gustafs bebadade resa till Madrid i anledning af förmåningshögtidigheterna därstädes blifvit inställt till följd af den politiska ställningen eller rösträttspropositionens nederlag i riksdagen.

Regeringens rösträttsförslag förkastades i måndags af Första kamraren med 126 röster mot 18. Kamraren antog därefter med 118 röster mot 26 en motion om allmän rösträtt med proportionell representation i båda kamrarna, hvarjämte mandatet för Första kamraren ledamöter minskades från nio till sex år.

Andra lokalnyheter återfinnas på rättsförslaget under omröstning i onsdags och blef antaget med 134 röster mot 94, alltså 40 rösters majoritet. Enär majoriteten i Första kamraren emot rösträttsförslaget är 108, har detta därmed fallit. Det uppgafs förenämnda dag, att om Första kamraren icke ändrade sin ståndpunkt och antog förslaget uti den form, som det passerat Andra kamraren, skulle ministären afgå.

Den 24 sistlidne februari inlemnades i svenska riksdagens regeringens förslag till ny rösträttslag. I detta förslag bestämdes medlemsantalet i riksdagens Andra kammar till 230, af hvilka landsbygden skulle välja 165 och städerna 65. Röst rätt till alla välförädlade män som fyllt 24 år. Därigenom skulle upphävas den nu gällande bestämmelsen, att man för att äga rösträtt måste besitta viss förmögenhet i fastighet eller uti inkomster.

Krigsminister Tingsten och utrikesminister Trolle hafva på kronprins-regentens begäran löfva kvarblifva på sina platser.

Sveriges fredsförening, hvilken hållit sitt årsmöte i Stockholm, beslöt i onsdags att därstädes låta uppföra ett fredsinstitut och att inbjuda den internationella fredsföreningen att hålla nästa internationella fredskongress i Sverige 1907.

ENGLAND. De engelska tidningarna diskutera nu lifligt den från Dominionparlamentet till engelska kongungaparet ställda inbjudningen att besöka Canada. Daily Telegraph tror, att den britiska publiken knappt har en aning om betydelsen af en dylik händelse, som kanske kunde inbegripa en aftare till Washington och New York. Tidningen erkänner att många hinder ligga i vägen för ett sådant besök, men yrkar på, att "Canada är den levande länken mellan England och republiken", och om det kunde utföras skulle det blifva ett af de minnesrikaste kungliga besök. Alliansen med Japan, förståelsen med Frankrike, ett bättre samförstånd med Ryssland, följt af ett besök till president Roosevelt i Washington, skulle blifva ett dramatiskt moment, som skulle besegla försoningen inom den anglosaxiska rasen för kommande tider och skulle göra kongung Edwards regering mera minnesvärd än någon af hans förtädras.

JAPAN. Regeringen säges nu hafva framlagt sitt program rörande administrationen af Mandchuriet. Det lär innehålla följande punkter:

1. Kinas öfverhöghet skall respekteras;
2. Lika tillfällen för alla nationer skola beredas öppet och ärligt;
3. Militärstyrelsen skall ersättas med civilstyrelse så snart man humnit leda befolkningen tillbaka till fredliga metoder och den lärt sig uppskatta Japans afsikter;
4. Åtgärder skola vidtagas för att hindra uppväxten af främlingshat i södra Kina.

RYSSLAND. För närvarande ser det ut som om Rysslands parlamentariska lif kommer att få utstå ett elldop. Czaren vägrade att mottaga riksdumans svar på tron-talet, och i sin ordning tillbakavände riksdumans svar på tron-talet, som premier Gorenkyin i lördags uppläste i representantförsamlingen, utgörande ett nekande svar på de under remissdebatten framställda fordringarna.

Såsom förut omtalats beslöt ryska riksduman på sitt första sammanträde i Tauriska palatset att besvara czarens tron-tal. En komité på elva personer tillsattes med följande medlemmar:

Utredning af formulera svaret, Komitéen fullgjorde sitt uppdrag och inlemnade i onsdags det uppsatta utkastet till svaret, som blef antaget af riksdumans efter en betygad debatt, som fortsattes till långt fram på natten. I det af nationalförsamlingens underhus antagna svaret på czarens tron-tal upptälles följande kraf: Allmän amnesti för politiska fångar, dödsstraffets afskaffande, upphäffande af krigslagen och alla undantagslagar, fullständig borgerlig frihet, riksdädes afskaffande, revision af den s. k. grundlagen som godkändes af czaren kort före riksdumans sammanträde, ministrarnas ansvarighet inför riksduman, obegränsad interpellationsrätt, rätt till expropriation af länderier samt garanterade rättigheter för arbetare att bildas fackföreningar.

Det är själfklart att dessa kraf från folkets representanter i riksduman icke kunde falla de ryska reaktionärerna i smaken, och såväl den reaktionära pressen som åtskilliga inflytelserika byråkrater förklarade att czaren omöjlig kan tillmötesgå riksdumans fordringar. Det uppgafs genast, att czaren icke kommer att godkänna krafven. Att czaren ingalunda står på folkets sida i de konstitutionella demokraternas började strid mot byråkratien visades också i söndags d. 24, då riksdumans talman Mourmoseff blef skriftligen underdrättad om att czaren vägrade mottaga den deputation som skulle till honom allena svaret på tron-talet och att detta svar måste tillställas vederbörliga minister för att af denne öfverlemnas till kajsaren.

Vid underrättelsen om detta beslut sammankallade talman riksdumans medlemmar. Mötet blef mycket stormigt. Många representanter voro ytterst förbittrade och ville att riksduman skulle intaga en fast hållning och på ett sätt som icke kunde missförstås visa att czaren icke händerfett kunde lemna folket och dess representanters önskingar opåskade. Ledarne rådde dock till försigtighet och foglighet och lyckades slutligen förnä riksdumans ledamöter att icke driva saken till sin spets utan i lugn afvaka händelsernas gång. Dock befarades det, att de radikala medlemmarna komma att bestämt fördrä det czaren erkänner dumans myndighet och beviljar dess kraf. Men detta torde leda till riksdumans upplösning och kauhända en ny revolution.

Riksdumans sammanträde efter helgdagarna mottogs därför för största spänning. Man väntade regeringens förklaring samt framläggandet af det program, den ämnade följa. Nästan alla ministrarna voro närvarande, och på golfvet syntes hvarandra representant på sin plats, under det de för hördare åseda platserna voro till trängsel följda. Premierminister Gorenkyin uppläste regeringens program, hvilket naturligtvis var ett afslag på de viktigaste af kamrarnas framställda fordringar. Ministern förklarade, att regeringen voro villig att samarbeta med riksduman enligt czarens instruktioner, samt följa de förslag, som framställdes, så länge kamraren ej öfverskred den makt, den anses hafva rätt att utöfva. Rösträttsförslaget anses vara för tidigt väckt, och bör ej undanskymma andra viktigare frågor, såsom folkrörelsen, ordnande, skatterna, provinsernas administration, grundad på en viss själfstyrelseplan, med särskilda anordningar för czarens prerogativ, och milhusgränsprovinsen. Benämningsträtten samt våldsvärket under politiska upplöpp komma ej att frigifvas. Rörande andra politiska fångar, hvilka fängslades skett på administrativ väg, har regeringen vidtagit åtgärder att få dem lössläppta.

Efter ministerns tal besteg Mr. Roditcheff, ledaren för de konstitutionella demokraterna talerstolen och afslög i sin tur ett glödjande tal regerings svar. När han kastade stridshandsken till regeringen, yttrade, att det tilldrö icke regeringen utan de här församlade folkets representanter att afgöra, hvad som är bäst för landet, uppläste i riksdumans förklaring i salen. Talaren afslöt med ett yrke, att regeringen bildas af representanter från kamraren och hålles ansvarig inför kamraren.

— Krigareön. Ett rykte från St. Petersburg säger, att Port Arthur förvarare general Stoussel samt amiral Nebogatoff blifvit dömda till döden.